

об'єктів за регіонами, секторами, процесами та проектами системи ЖКГ, а також сформувати економічний механізм добровільної сертифікації систем управління, процесів, проектів, технологій, послуг та персоналу в сфері ЖКГ.

Дана система направлена на поліпшення якості керування цієї галузі, впровадження всебічного моніторингу розвитку та діяльності всіх об'єктів ЖКГ, розвиток концепції підвищення кваліфікації працівників ЖКГ. Об'єктами сертифікації можуть виступати послуги окремих організацій чи їх персонал, які здійснюють діяльність у сфері ЖКГ. Підприємствам, що пройшли сертифікацію у сфері ЖКГ, може надаватися пріоритетність чи переваги в конкурсах державного замовлення. Зазначені заходи підвищуватимуть конкурентоспроможність та статус організації при здійсненні діяльності в конкурентному середовищі.

Впровадження механізмів державно-приватного партнерства в галузі ЖКГ дозволить досягти наступних результатів:

- підвищити ефективність операційної діяльності підприємств, окремих процесів та проектів;
- впровадити техніко-технологічні, управлінські, еколого-економічні та соціальні інновації;
- залучити додаткові фінансові, матеріальні та інформаційні ресурси;
- забезпечити підвищення якості надання комунальних послуг;
- підвищити інвестиційну привабливість підприємств ЖКГ;
- удосконалити механізм модернізації систем ЖКГ;
- підвищити сталість розвитку підприємств ЖКГ та ефективність процесів надання комунальних послуг.

Щодо форм застосування державно-приватного партнерства в галузі житлово-комунального господарства, то укладання контрактів щодо виконання робіт є привабливими для державних закладів.

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Т. А. КОЛЯДА, канд. юрид. наук, доц., доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

Упродовж останнього часу в провідних країнах світу сформовано апробований механізм реалізації державно-приватного партнерства як важливого чинника налагодження взаємодії між органами публічної влади та бізнесом при вирішенні особливо соціально значущих проблем.

У науковому середовищі сформувалися практика одночасного оперування спорідненими термінами «публічно-приватне партнерство» та «державно-приватне партнерство». Але законодавча закріпленість поняття

«державно-приватне партнерство» об'єктивно зумовлює пріоритетність його використання у дослідженнях, присвячених правовому регулюванню взаємодії органів публічної адміністрації та окремих інституцій публічного права з приватним сектором. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державно-приватне партнерство» державно-приватне партнерство розглядається як співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому законодавством України [1].

Фахівці наголошують, що державно-приватне партнерство є рівноправним і взаємовигідним співробітництвом між державою, територіальними громадами та приватними інвесторами у контексті реалізації проектів, спрямованих на вирішення важливих соціально-економічних проблем. Залучення приватного партнера-інвестора має забезпечити ефективніше використання фінансового ресурсу при реалізації проекту та підвищення дохідності об'єктів у ході їх подальшої експлуатації. Механізм державно-приватного партнерства формує підґрунтя для спільної відповідальності держави, громади і бізнесу за розвиток секторів, що мають пріоритетне значення для регіональної економіки. Зокрема, йдеться про реалізацію інфраструктурних проектів, а саме: дорожньо-транспортної інфраструктури, водопостачання, водовідведення, утилізація сміття, житлового будівництва тощо.

Закон України «Про державно-приватне партнерство» визначає, що проекти державно-приватного партнерства повинні відповідати таким основним критеріям: забезпечення вищих техніко-економічних показників ефективності діяльності, ніж у разі здійснення такої діяльності державним партнером без залучення приватного партнера; наявність довготривалого характеру (від 5 до 50 років); передача приватному партнеру частини ризиків у процесі здійснення державно-приватного партнерства.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про державно-приватне партнерство» до переліку легітимних форм здійснення державно-приватного партнерства віднесено концесію, договір про спільну діяльність, інші договори. Варто зазначити, що цей перелік не є вичерпним, оскільки законодавець обмежився виокремленням основних форм. Аналіз практики державно-приватного партнерства свідчить, що найбільш розповсюдженими формами партнерства є концесія, лізинг та оренда.

Дослідники проблем державно-приватного партнерства констатують, що при виборі моделі державно-приватного партнерства вітчизняним законодавцем не було повною мірою враховано відповідний позитивний зарубіжний досвід. Як наслідок, державно-приватне партнерство визначено лише у формі договору. Натомість воно не сприймається у широкому сенсі як комплексний фінансово-правовий механізм, що допускає використання широкого спектру фінансових інструментів та організаційно-правових інститутів.

Необхідність активнішої консолідації зусиль державного та приватного секторів для реалізації масштабних проектів у різних галузях народногосподарського комплексу зумовлює пошук нових форм державно-приватного партнерства.

В означеному контексті заслуговує на увагу думка окремих фахівців щодо визначення кластерів як нової форми державно-приватного партнерства. Кластер є перспективним засобом взаємодії влади, бізнесових структур та представників науки і освіти. Ця форма передбачає можливість співпраці місцевих/регіональних органів влади з учасниками кластера, а також безпосередньо з підприємством, що виконуватиме функції ядра кластерної структури.

На нашу думку, перелік закріплених законом форм державно-приватного партнерства можна доповнити контрактами на обслуговування (аутсорсинг) – угоди між публічним та приватним партнером на виконання конкретних, як правило, сервісних робіт. Так, на умовах аутсорсингу державні або комунальні підприємства можуть замовляти приватному партнеру розробку веб-сайтів та управління ними, послуги з прибирання чи охорони об'єктів тощо. Як правило, короткотермінові контракти розраховані на 2-3 роки. За цих умов, приватний партнер спроможний надавати якісні послуги при незначних інвестиціях на розвиток бізнесу.

Ще однією перспективною формою можна вважати контракти на управління цілісним майном підприємства, що передбачають покладання на приватну фірму відповідальності за управління державними (комунальними) об'єктами, їх експлуатацію та обслуговування. Саме у цьому контексті сформульована пропозиція щодо доцільності передачі окремих регіональних митниць під управління зарубіжних операторів, які мають бездоганну репутацію та відповідний досвід.

Існує нагальна потреба у системному опрацюванні питання щодо включення до форм державно-приватного партнерства угод про розподіл продукції, спеціальних економічних зон, інвестиційних фондів (у тому числі венчурних фондів), а також державно-приватних підприємств. Зауважимо, що в Україні саме державно-приватні підприємства фактично є найпоширенішою формою державно-приватного партнерства. Участь приватного сектора в капіталі державного підприємства зумовлює акціонування (корпоратизацію), створення спільних підприємств, підписання договорів про спільну діяльність.

Підсумовуючи, зазначимо, що в Україні створено нормативно-правову базу, що регулює здійснення державно-приватного партнерства як важливого чинника реалізації масштабних соціально значущих проектів в різних галузях народногосподарського комплексу. Використання позитивного потенціалу державно-приватного партнерства суттєво ускладнюється невинуватим звуженням переліку форм партнерства. Тому назріла нагальна потреба новелізації законодавства шляхом легітимізації нових форм державно-приватного партнерства з урахуванням чинних європейських правових і управлінських стандартів. Перспектива вирішення цієї проблеми полягає у закріпленні таких форм державно-приватного партнерства як кластери,

контракти на обслуговування (аутсорсинг), контракти на управління цілісним майном підприємства, угоди про розподіл продукції, спеціальні економічні зони, інвестиційні фонди (у тому числі венчурні фонди), а також державно-приватні підприємства.

Список використаних джерел

1. Про державно-приватне партнерство: закон України від 1 червня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
2. Про концесії: закон України від 16 липня 1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997-14>
3. Про фінансовий лізинг: закон України від 16.12.1997 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>
4. Про оренду державного та комунального майна : закон України від 10.04.1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2269-12>
5. Дослідження чинного законодавства та розроблення спеціальної навчальної програми для посадових осіб органів місцевого самоврядування з питань впровадження державно-приватного партнерства у комунальному господарстві: звіт про НДР [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.minregion.gov.ua/attachments/files/bydivnitstvo/texnichneregulyuvannya/naukovo-tehnicnyu-rozvytok/Zvitu%202011%20rik/11.pdf>
6. Федотова Ю. В. Форми реалізації проектів державно-приватного партнерства та перспективи їх застосування в житлово-комунальному господарстві України // Проблеми та перспективи розвитку державно-приватного партнерства у галузі житлово-комунального господарства: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конфер., Харків, 1-28 лютого 2015 р. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – С. 94-96.
7. Про угоди про розподіл продукції: закон України від 14.09.1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1039-14>
8. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон :закон України від 13.10.1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>
9. Бутник О. О. Аналіз розвитку державно-приватного партнерства в Україні// Державне управління: удосконалення та розвиток. Електронне наукове фахове видання. – 2014. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=709>

ФОРМИ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА (СВІТОВИЙ ДОСВІД)

А. В. ДОМБРОВСЬКА, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

В країнах розвинутих ринкових відносин явище публічно-приватного партнерства є досить поширеним. В останні часи позитивність використання різноманітних форм публічно-приватного партнерства в різних галузях економіки України визнається як на законодавчому рівні, так і досить широким колом науковців.